

**Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E**

22 decembrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte
Judecători

Nadejda Toma,
Iurie Diaconu, Ghenadie Plămădeală,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2021, declarat de inculpatul

***Burca Nicolae XXXXX**, născut la
XXXXX, originar și locuitor al s. XXXXX, r-nul XXXXX,
cetățean al R. Moldova, condamnat anterior prin:*

*1) sentința Judecătorei Nisporeni din 25.10.2016
și decizia Curții de Apel Chișinău din 17.01.2017, în
baza art. 287 alin. (3), 152 alin. (2), 84 Cod penal, la 5
ani închisoare.*

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 09.10.2020 - 18.11.2020,
instanța de apel: 11.02.2021 - 14.09.2021,
instanța de recurs: 09.12.2021 - 22.12.2021.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul Penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Strășeni din 18 noiembrie 2020, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Burca Nicolae a fost condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la 140 ore de muncă neremunerată în folosul comunității.

2. Instanța de fond a constatat că la 25.07.2020, în jurul orei 20⁰⁰, inculpatul Burca N., fără a deține permis de conducere de categoria „A” pentru conducerea motocicletelor cu capacitatea cilindrică ce depășește 50 cm³, a condus motocicleta „Fecon FK150-4G”, cu capacitatea cilindrică de 150 cm³, fără număr de înmatriculare, pe una din străzile s. Căbăiești, r-nul Călărași. La un moment dat, contrar prevederilor pct. 45 sub pct. 1) lit. a), b), c), d) și sub pct. 2) din Regulamentul circulației rutiere, nefiind atent la trafic, a tamponat pietonul Ciobanu I. care mergea pe acostament, cauzându-i vătămări corporale medii sub formă de fractură diafizară închisă a ulnei drepte ce condiționează dereglarea sănătății de lungă durată.

Instanța a reținut că inculpatul a recunoscut vina și a solicitat examinarea cauzei în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, că aceasta se confirmă

prin probele administrate în faza de urmărire penală și acțiunile lui urmează a fi încadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal ca încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.

La individualizarea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală.

Totodată, instanța a statuat că în cadrul judecării cauzei partea vătămată nu a înaintat acțiune civilă.

3. Partea vătămată Ciobanu Ion a declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să se încaseze de la inculpat prejudiciul material și moral, în mărime de 50.000 lei.

Apelantul a invocat că, accidentul s-a produs după orele 20⁰⁰, toată noaptea nu a putut dormi din cauza durerilor insuportabile ale mâinii fracturate, iar la primele ore ale dimineții a alertat familia, care l-au transportat la spital.

În urma intervenției și investigațiilor medicale s-a constatat că mâna dreaptă are o fractură închisă, fiindu-i pusă în ghips.

În urma traumatismelor și fracturii brațului superior drept, s-a constatat o deteriorare a sănătății de lungă durată, calificată ca vătămare corporală medie. Brațul drept îl doare în continuu.

A rămas stupefiat la auzul că nu a solicitat recuperarea pagubei. Din contra, a solicitat recuperarea prejudiciului material și moral cauzat de inculpat, pe care în timpul anchetei l-a estimat la 50.000 lei.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2021, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

De la Burca Nicolae s-a încasat în beneficiul părții vătămate Ciobanu Ion prejudiciul moral în mărime de 20.000 lei.

Acțiunea civilă în partea prejudiciului material a fost admisă în principiu, asupra cuantumului urmând a se expune instanța în ordinea procedurii civile.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat că, în conformitate cu art. 219 alin. (1) Cod procedură penală, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate procurorului sau instanței de judecată, de către persoanele fizice sau juridice cărora le-au fost cauzate prejudicii materiale sau morale nemijlocit prin fapta (acțiunea sau inacțiunea) interzisă de legea penală sau în legătură cu săvârșirea acesteia.

Reieșind din conținutul cererii de apel, partea vătămată solicită încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material și moral estimat la suma de 50.000 lei, nefiind specificat cuantumul fiecărui prejudiciu în parte.

În conformitate cu art. 387 alin. (3) Cod procedură penală, în cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor convenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Totodată, instanța nu poate stabili suma exactă a despăgubirilor cu titlu de prejudiciu material cauzat părții vătămate, deoarece la dosar nu a fost anexată nicio probă care să confirme suportarea prejudiciului material în urma accidentului rutier comis, din care motive se impune soluția admiterii în principiu a acțiunii civile în partea prejudiciului material, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să se pronunțe instanța în ordinea procedurii civile.

Conform art. 2036 Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de lege, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial. Reparația prejudiciului moral se face și în lipsa vinovăției autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declarației scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității și în alte cazuri prevăzute de lege. Dacă legea nu prevede altfel, simpla constatare a încălcării unui drept sau interes recunoscut de lege fără plata de despăgubiri oferă satisfacție echitabilă persoanei vătămate doar când aceasta corespunde cu natura dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat și persoana vătămată astfel va putea obține o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului moral suferit. Dreptul la despăgubire pentru atingerile aduse drepturilor personale nepatrimoniale poate fi cesionat numai în cazul în care a fost stabilit printr-o tranzacție sau printr-o hotărâre judecătorească definitivă.

Potrivit art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

În acest context, argumentele părții vătămate privind încasarea prejudiciului moral, sunt întemeiate parțial, urmând să fie casată sentința în această parte cu pronunțarea unei noi hotărâri privind încasarea de la inculpat cu titlu de prejudiciu moral, ținând cont de rolul acestuia în comiterea infracțiunii, personalitatea inculpatului și atitudinea acestuia de cele comise, de suferințele părții vătămate, care a suferit vătămări corporale medii sub formă de fractură diafizară închisă a ulnei drepte ce condiționează dereglarea sănătății de lungă durată.

Astfel, se va ține cont de gravitatea cauzării suferințelor psihice și fizice a părții vătămate, de impactul asupra sănătății părții vătămate, de faptul că părții vătămate ia fost cauzate vătămări corporale medii, a necesitat tratament, ținând cont de gradul de vinovăție și rolul și comportamentul inculpatului, de suferințele suportate de partea vătămată, fiind necesar de a încasa cu titlu de prejudiciu moral de la inculpat suma de 20.000 lei, suma care este echitabilă, în raport cu cele comise, cu suferințele părții vătămate în legătură cu infracțiunea comisă, această sumă fiind suficientă, care nu vine în contradicție cu prevederile art. 41 din CoEDO, din care rezultă că suma pretinsă nu trebuie să fie exorbitantă și să nu tindă la o îmbogățire fără temei, suma solicitată de 50.000 lei fiind una exagerată.

Ori, la stabilirea cuantumului despăgubirilor echivalente unui prejudiciu moral se are în vedere o serie de criterii: consecințele negative suferite de cei în cauză pe plan

fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori și intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămări, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială, având în vedere că, prin aceste despăgubiri cu rol compensatoriu, se urmărește o reparație justă și echitabilă a prejudiciului moral suferit și, nu îmbogățirea fără justă cauză.

În cazul dat, stabilind cuantumul despăgubirilor convenite pentru prejudiciului moral produs prin infracțiune, instanța i-a în considerație, că în rezultatul faptele infracționale săvârșite de inculpat, părții vătămăte i-au fost cauzate suferințe fizice prin cauzarea acestuia a leziunilor corporale, instanța de apel a ajuns la concluzia că, Burca N. i-a cauzat părții vătămăte un prejudiciu moral.

Astfel, soluționând chestiunea cu privire la acțiunea civilă, conform art. 387 Cod de procedură penală, se consideră oportună încasarea de la inculpat în beneficiul lui Ciobanu I. a prejudiciul moral în mărime de 20.000 lei.

5. Inculpatul Burca Nicolae a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie admisă parțial acțiunea civilă în latura prejudiciului moral.

Recurentul a invocat că, instanța de apel nu a motivat de ce anume suma de 20.000 lei este una echitabilă. Ori, având 7 copii la întreținere, suma respectivă este una imensă și v-a fi pus în situația imposibilității întreținerii copiilor, iar asta la rândul sau v-a leza alte valori sociale mult mai grav.

Totodată, la stabilirea cuantumului despăgubirilor morale, instanța de apel urma să aibă în vedere o serie de criterii: consecințele negative suferite de cei în cauză pe plan fizic și psihic, importanța valorilor morale lezate, măsura în care au fost lezate aceste valori și intensitatea cu care au fost percepute consecințele vătămări, măsura în care i-a fost afectată situația familială, profesională și socială, având în vedere că, prin aceste despăgubiri cu rol compensatoriu, se urmărește o reparație justă și echitabilă a prejudiciului moral suferit și nu îmbogățirea fără justă cauză.

La caz, instanța de apel nu s-a referit la laturile menționate, iar partea vătămăte nu a probat în niciun fel, măcar una din criteriile indicate chiar de instanța de apel.

În drept, recursul este întemeiat pe prevederile *art. 420 CPP*.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens.

Sub acest aspect se reține că în recursul ordinar, în pofida prevederilor enunțate, nu este indicat niciun temei din cele nominalizate în art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, fiind omisă totalmente specificarea unor concrete erori de drept și argumentarea ilegalității hotărârilor contestate în acest sens (*pct. 5. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nu întrunește condițiile de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al

inculpatului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica și să se expună, apoi, asupra unor temeuri neargumentate legal de recurent.

Ori, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Totodată, potrivit art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursul ordinar, în care nici nu sunt indicate concrete erori de drept și clar definite (*pct. 5. din decizie*), se reține că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind mărimea prejudiciului moral cauzat părții vătămate în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 219 alin. (4), 220 alin. (3), 387 alin. (1) Cod de procedură penală, art. 2037 Cod civil, conform căror, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, etc. Hotărârea privind acțiunea civilă se adoptă în conformitate cu normele dreptului civil. O dată cu sentința de condamnare, instanța de judecată, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, admite acțiunea civilă, în tot sau în parte, ori o respinge. ***Mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată*** în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. ***Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată***, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrângerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. ***La determinarea despăgubirii, instanța de judecată*** va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

Prin urmare, instanța de apel just și întemeiat s-a pronunțat asupra mărimii despăgubirii respective în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat, de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă părții vătămate, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, respectând proporționalitatea comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și ținând cont de particularitățile cazului.

Pe lângă aceasta, recursul ordinar, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanța de

apel a apreciat probele și circumstanțele cauzei în latura cuantumului prejudiciului moral acordat părții vătămate.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 101 alin. (2) și (3), 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura civilă în alt sens decât cel pe care îl propune inculpatul, este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar la fel este lipsită de orice temei legal.

Mai mult, motivele invocate în recursul vizat au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 4. - 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea atacată cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția și că recursul ordinar este vădit neîntemeiat.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce este vădit neîntemeiat, recursul de pe rol urmează a fi declarate inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de inculpatul Burca Nicolae XXXXX, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 14 septembrie 2021, pe motiv că este vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 21 ianuarie 2022.

Președinte
Judecători

Nadejda Toma
Iurie Diaconu
Ghenadie Plămădeală